

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1196/23-T

Název	Základní škola, Bruntál, Rýmařovská 15, příspěvková organizace
Sídlo	Rýmařovská 15, 792 01 Bruntál
E-mail	zsrymarovska@zsbr.cz
IČO	60802669
Identifikátor	600026086
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Veronika Černotová
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Rýmařovská 769/15, 792 01 Bruntál Rýmařovská 1815/12, 792 01 Bruntál
Inspekční činnost na místě	9. 5. 2023 – 12. 5. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola, Bruntál, Rýmařovská 15, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny (dále „ŠD“), školní jídelny – výdejny a speciálně pedagogického centra (dále „SPC“). Škola je zřízená podle §16 odst. 9 školského zákona a zajišťuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání a školské služby jsou poskytovány na dvou místech.

V době inspekční činnosti se v ZŠ vzdělávalo 84 žáků v 10 třídách. Zájmové vzdělávání zabezpečuje ŠD ve dvou odděleních, ve kterých bylo zařazeno celkem 20 účastníků.

SPC zajišťuje poradenské služby dětem a žákům s narušenou komunikační schopností a mentálním postižením (dále „klienti“), zákonným zástupcům a školám v regionu města Bruntál.

Školní stravování je zabezpečováno ve školní jídelně – výdejně, která je součástí školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání a poskytování poradenských služeb

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) působí na vedoucím pracovním místě od roku 2020. Od té doby se jí podařilo vytvořit funkční a efektivní systém řízení školy společně s novou zástupkyní ředitelky pro ZŠ a vedoucím SPC. Promyšleně delegované kompetence k řízení jednotlivých částí školy vedou k rovnoměrnému a účelnému rozložení úkolů spojených s organizací a průběhem vzdělávání. Díky pravidelné komunikaci prostřednictvím porad a každodennímu kontaktu jsou pracovníci informováni o podstatných záležitostech chodu školy. Ředitelka v řízení školy upřednostňuje participativní a kooperující přístup, což se projevuje v otevřené komunikaci nejen mezi členy vedení školy, ale i v rámci celého pedagogického sboru.

Vybudováním funkčního a efektivního vedení školy ředitelka naplnila jeden z úkolů, který si stanovila ve své koncepci rozvoje školy pro období 2022-2026. Dalšími záměry jsou vedle zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu, rozvoje školy v materiální oblasti a snaha o zvyšování kompetencí pedagogů prostřednictvím dalšího vzdělávání.

Kvalitní a systematická metodická podpora pedagogům je zajištěna prostřednictvím závěrů jednání pedagogické rady a pravidelných schůzek metodických orgánů, na kterých se vedle organizačních záležitostí spojených s výukou věnují i hodnocení kvality vzdělávacího procesu, výsledkům vzdělávání, sdílení příkladů dobré praxe a poznatků ze školení a seminářů. Jako významná metodická podpora se jeví pravidelná součinnost se SPC, díky čemuž pedagogové dokážou ve vzdělávání lépe a efektivněji uplatňovat jednotlivá podpůrná opatření uvedená v doporučeních vydaných SPC pro konkrétní žáky. Vedení školy věnuje náležitou pozornost zvyšování odbornosti pracovníků SPC, sjednocování postupů při poskytování poradenských služeb, sdílení zkušeností, ale i diskusi o možnostech dalšího vzdělávání odborných pracovníků či o získaných poznatcích z něj. Ředitelka společně se svou zástupkyní realizují hospitační a kontrolní činnost, která poskytuje zpětnou vazbu pedagogům s konkrétními doporučeními ke zlepšení vzdělávacího procesu. Škola nově začala organizovat vzájemné návštěvy se školami obdobného zaměření v kraji za účelem sdílení zkušeností, prezentace pomůcek apod.

Ředitelka dbá na optimální zajištění personálních podmínek, což se jí v ZŠ daří. Všichni pedagogové jsou kvalifikovaní a přistupují ke své práci zodpovědně. Personální složení SPC i přes snahu získat kmenového psychologa není ideální. Tuto pracovní pozici zajišťuje v současné době externí odborný pracovník, a to pouze na dva dny v týdnu nebo dle

vzájemné dohody. Vyšetření klientů zajišťuje rovněž i Pedagogicko-psychologická poradna v Bruntálu.

Oblast výchovného poradenství a prevence rizikového chování žáků je zajišťována tříčlenným týmem školního poradenského pracoviště pod vedením ředitelky. Pravidelná setkávání a vzájemné konzultace vedou k podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, řeší se postupy prevence školní neúspěšnosti, vývoje náročného chování žáků, v případě potřeby pracovníci situaci bezodkladně řeší podle nastavených pravidel. Hlavní cíle preventivního programu jsou vhodně zapracovány do konkrétních témat ve výuce a průběžně naplňovány řadou aktivit během vzdělávacího procesu, přínosná je spolupráce s externími odborníky. Velkou pozornost škola věnuje kariérovému poradenství. Optimální výběr střední školy je konzultován i se zákonnými zástupci.

Škola žákům nabízí podnětné, estetické a pečlivě udržované prostředí, na kterém se aktivně podílí žáci ve spolupráci s pedagogy, což přispívá k vytváření pocitu sounáležitosti se školou. Přesto některé části budovy jsou již značně opotřebovány včetně žakovského nábytku. Škola se i přes dílčí snahy dlouhodobě potýká se vztlínající vlhkostí do své budovy. Zdi jsou průběžně ošetřovány proti plísní. Tuto problematiku ředitelka projednává se zřizovatelem školy.

Jednotlivé třídy ZŠ jsou velmi dobře vybaveny ICT technikou. Tělocvičnu škola nevlastní. Tělovýchovné aktivity se provádějí v pronajaté sportovní hale.

Pracoviště SPC má zajištěné velmi dobré materiální zázemí i prostorové vybavení včetně čekárny pro klienty. Odborní pracovníci jsou dostatečně vybaveni testovými bateriemi i výpočetní technikou. SPC má zaveden elektronický evidenční systém, který umožňuje všem pracovníkům nahlížet do spisové dokumentace klientů. Škola zakoupila služební vozidlo, které využívá zejména pro poskytování poradenských služeb odborných pracovníků v terénu.

K realizaci zájmového vzdělávání jsou k dispozici dvě oddělení školní družiny, která zajišťuje odpolední provoz pro žáky prvního stupně školy. Pro svou činnost využívá školní družina samostatné prostory a částečně také kmenovou třídu.

Hlavní vstupy do všech budov školy byly v době inspekční činnosti zabezpečeny proti vniknutí a pohybu cizích osob. Žáci jsou, a to i opakovaně, způsobem přiměřeným jejich věku a mentálním schopnostem seznamováni s pravidly bezpečného chování a ochrany zdraví při vzdělávání a souvisejících aktivitách. Škola zpracovává analýzu školní úrazovosti a seznamuje s ní pedagogické pracovníky.

Vícezdrojové financování, aktivní přístup vedení školy v oblasti získávání dalších finančních prostředků umožňuje realizaci školních vzdělávacích programů ve stanoveném rozsahu. Pro zpestření vzdělávací nabídky se škola úspěšně zapojila do projektů, které byly zdrojem inspirativních námětů, finančních dotací a další specifické podpory např. doučování, zvyšování digitálních kompetencí, společné snídaně. V rámci podpory zdravého životního stylu škola nabízí kurzy plavání, akce v přírodě, pohybové aktivity.

Hodnocení průběhu vzdělávání a poskytování poradenských služeb

Hospitační činnost proběhla napříč ročníky na prvním i druhém stupni u přítomných učitelů. Výuka na prvním stupni ZŠ se vyznačovala pozitivně nastavenou vzájemnou komunikací mezi učiteli, asistenty pedagoga a žáky, převažovala klidná pracovní atmosféra podporující proces učení. V hodinách byl zřejmý respektující a vstřícný přístup vyučujících. Průběh

vyučovacích hodin byl dobře strukturovaný a promyšlený. Volené metody a formy práce byly vhodně přizpůsobeny složení třídy, věku a schopnostem žáků. Výuka umožňovala žákům upevnit si již získané vědomosti a uplatnit je při řešení jednoduchých problémových úloh, do kterých byly většinou účelně zakomponovány mezipředmětové vztahy. Úvod hodin byl obvykle zaměřen na opakování a upevňování získaných poznatků. Vhodně byla zařazena samostatná práce žáků, efektivní byla práce ve dvojicích, skupinách. Kromě učebnic využívali žáci a učitelé účelně pracovní listy a další podpůrné výukové materiály (kartičky, otázky a odpovědi, kvízové otázky). Učitelé pracovali se žáky celého spektra nadání a potřeb, v hodinách vytvářeli podmínky, podněty a aktivní byli především žáci. V průběhu hodin vyučující průběžně hodnotili žáky s důrazem na ocenění momentálního výkonu a poskytovali jim okamžitou zpětnou vazbu. Jejich pokyny pro plnění úkolů byly jasné, stručné s poskytnutím dostatečného množství času pro splnění. Zařazování krátkých relaxačních nebo pohybových chviliek a sledování a případné korekce správného sezení i psaní byly přirozenou součástí výuky. Asistenti pedagoga byli v jednotlivých hodinách vyučujícími vhodně vedeni a zapojeni do přípravy pomůcek, motivace žáků, podpore žáků při činnostech v hodině, byli současně i spolutvůrci přátelského klimatu, poskytovali zpětnou vazbu učitelům i žákovi.

Ve sledovaných vyučovacích hodinách na druhém stupni ZŠ bylo zaznamenáno rovněž přívětivé pracovní klima. Struktura hospitovaných hodin byla promyšlená a uplatňované metody a organizační formy práce byly účelné vzhledem ke stanovenému cíli. Frontální výuka doplněná vhodným střídáním aktivit prací ve dvojicích či ve skupině, podporovala činnostní učení, umožňovala aktivní zapojení žáků, patrně bylo propojení obsahu výuky s reálnými situacemi ze života žáků. Vyučující často a účinně uplatňovali mezipředmětové vztahy. Ze strany učitelů byl uplatňován diferenciovaný přístup, který zohledňoval různou úroveň schopností a dovedností žáků vzhledem k jejich vzdělávacím možnostem a následně poskytoval všem žákům pocit úspěšnosti. Názornost výuky byla podporována vhodnými didaktickými pomůckami a obrazovým materiálem a využitím výpočetní techniky vyučujícími i žáky.

Ve škole je patrná podpora rozvíjení digitální gramotnosti již od prvního stupně, kdy se žáci učí vyhledávat, používat a prezentovat informace efektivně pro daný účel nebo potřebu. Práce s informacemi byla patrná i ve výukových předmětech, kdy žáci vyhledávali konkrétní pojmy v encyklopediích. V hodinách anglického jazyka byly rovnoměrně rozvíjeny receptivní i produktivní řečové dovednosti, volené aktivity byly zaměřeny na upevňování základních gramatických struktur a slovní zásoby, které odpovídaly daným dovednostem a schopnostem žáků. Ve většině případů pedagogové poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech a úspěšnosti i projevech chování. Při hodnocení byli objektivní, zaměřovali se na pozitivní hodnocení, které žáky stimulovalo pro plnění dalších úkolů i běžných činností. Závěry hodin byly zaměřeny na shrnutí hodiny učitelem, do kterého byli zapojeni žáci. Hodnocení žáků bylo zaměřené na jejich pokrok, probíhalo ze strany učitelů směrem k žákům, vzájemné hodnocení či sebehodnocení žáků však bylo uplatňováno v menší míře.

V hospitovaných hodinách základní školy speciální se střídaly společné činnosti ve třídě, podpůrné terapie a speciálně pedagogická péče. Při vzdělávání převládaly pozitivní vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky. Průběh vyučovacích hodin učitelky dobře promýšlely, pro pochopení učiva využívaly řadu názorných pomůcek. Z forem práce se v hodinách nejčastěji využívala individualizovaná výuka vzhledem ke specifickým potřebám žáků. Při vzdělávání byla uplatňována diferenciací rozsahu učiva, které odpovídalo nárokům na žáky různých ročníků zařazených v jedné třídě a jejich vzdělávacím možnostem. Činnosti se velmi často střídaly podle okamžité potřeby žáků. Velmi dobře

a systematicky bylo pracováno s vizualizací a strukturou času, které byly ve třídách vytvořeny. Pedagogové tak účinně podporovali možnost žáků lépe a samostatně se orientovat v prostoru a čase. U žáků neslyšících byla použita náhradní komunikace – znakový jazyk, u verbálně nemluvícího byla využita alternativní komunikace v podobě fotografií. Tyto náhradní formy komunikace byly přirozeně začleněny do vzájemné komunikace mezi učitelem a žáky. Velmi přínosná byla činnost asistentů pedagoga, a to především při plnění diferencovaně zadaných úkolů. Výrazným pozitivem při vzdělávání byl mimořádně vstřícný a citlivý přístup všech pedagogů k žákům. Ve většině případů pedagogové poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech a úspěšnosti i projevech chování. Při hodnocení byli objektivní, zaměřovali se na pozitivní hodnocení, které žáky stimulovalo pro plnění dalších úkolů i běžných činností. Dle individuálních možností byli i žáci vedeni k jednoduchému sebehodnocení. Stěžejním prvkem hodnocení bylo sledování a vyhodnocování jejich pokroku a v případě potřeby stanovení účinnějších postupů stimulujících jejich kognitivní funkce. Žáci byli vedeni k co největší míře samostatnosti při svých aktivitách a k dokončení započatých úkolů.

Při vzdělávání žáků ve ŠD byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům zejména prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést k vhodnému využití volného času, dle jejich možností a schopností. Obsahově navazuje vzdělávání ŠD na ZŠ. K dispozici bylo dostatečné množství didaktických her a hraček. Během hospitací ve ŠD bylo vytvářeno příznivé sociální klima. Žáci měli možnost si vypracovat domácí úkoly s vhodnou podporou vychovatelek či asistentů.

SPC má přehledně a funkčně nastavený systém evidence klientů. Z analýzy jednotně vedených spisů klientů vyplývá, že největší podíl poradenských služeb představuje psychologická a speciálně pedagogická diagnostika, vypracování zpráv a doporučení z těchto vyšetření. Pro komplexní posouzení stavu žáka a optimálního nastavení jeho podpůrných opatření se v průběhu diagnostického procesu vhodně uplatňují vstupní informace od zákonných zástupců, ze školy a dalších subjektů (odborné lékařské zprávy, školní dotazníky aj.). Standardizované psychologické diagnostické nástroje, metody a postupy s ohledem na účel poradenských služeb, věk žáka a druh jeho znevýhodnění jsou náležitě a v plném rozsahu využívány psychology. Speciální pedagogové ze standardizovaných nástrojů cíleně používají zejména testy pro zjištění percepční úrovně. Vzhledem k tomu, že aktuálně nejsou dostupné standardizované diagnostické nástroje pro speciální pedagogy v plné šíři, odborní pracovníci si vytvářejí vlastní pedagogické nástroje (didaktické pomůcky), které jim pomáhají v co největší míře zjistit aktuální schopnosti a dovednosti klienta. Na základě získaných údajů nastavují optimální podpůrná opatření. Účinnost podpůrných opatření se zpravidla ověřuje prostřednictvím metodické návštěvy přímo na školách a v jednotlivých třídách.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V ZŠ pedagogové motivovali žáky k dosahování co nejlepších výsledků podle jejich možností a schopností. Vedení školy ve spolupráci s pedagogy školy pravidelně sleduje a vyhodnocuje dosahované výsledky vzdělávání žáků. Škola má nastavený reálný systém interního ověřování výsledků vzdělávání vlastními evaluačními nástroji. Zaměřují se na prevenci školního neúspěchu žáků, přistupují k žákům individuálně a hodnotí pokrok každého jednotlivce. Ve třídách základní školy speciální je uplatňováno slovní hodnocení výsledků práce žáků. Výsledky vzdělávání odpovídají možnostem a schopnostem jednotlivých žáků a udržují se na průměrné úrovni, v minulém školním roce téměř 48 % žáků prospělo s vyznamenáním, neprospívající byl pouze jeden žák. Škola se potýká

s výraznou absencí, v loňském školním roce bylo evidováno 21 547 (250 hodin na žáka) zameškaných hodin u žáků základní školy a neomluvených hodin 940 (11,4 hodin na žáka). Problém neomluvené absence škola řeší v jejím zárodku, navýšený počet vzniká často s migrací žáků, kteří přicházejí do školy s neomluvenou absencí v průběhu školního roku. Škola řeší neomluvenou absenci i ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Informace o vzdělávání a chování žáků, průběžné monitorování jejich pokroku i dosažených výsledků jsou podrobně vyhodnocovány a konzultovány na společných pedagogických radách nebo v rámci práce předmětových komisí a metodických sdružení. O výsledcích žáků jsou informováni jejich zákonní zástupci. Počet udělených pochval je vyrovnán s počtem uložených opatření za porušení pravidel školního řádu. Ve školním roce 2021/2022 byl uložen snížený stupeň z chování 12 žákům především za neomluvenou absenci.

Informace o úspěšnosti žáků v navazujícím vzdělávání získává škola hlavně při osobním kontaktu. Většina žáků si volí obory na odborných středních školách nebo praktických školách jednoletých či dvouletých, daný obor však ukončí jen minimální počet žáků.

ŠD prostřednictvím nabízených aktivit žáky úspěšně motivuje k zájmovému vzdělávání a k aktivnímu trávení volného času. Výsledky zájmového vzdělávání žáků ve ŠD jsou průběžně prezentovány v prostorách a na webových stránkách školy či formou různých akcí, které jsou pořádány ve spolupráci se ZŠ. Program ŠD přispívá k rozvoji kompetencí žáků.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2019 došlo ke změně ředitelky školy včetně její zástupkyně a vedoucího speciálně pedagogického centra. Slabé stránky školy byly z velké části odstraněny. Ve speciálně pedagogickém centru se zlepšily materiální podmínky, a to pořízením služebního automobilu a vybudování čekárny pro jeho klinety.
- Vybudování sportovního zázemí pro žáky byla řešena se zřizovatelem. Oblast vzdělávání je více propojena s praxí a s uplatněním v běžném životě. Ve škole byly zřízeny specializované místnosti (přebalovárna, herna, šatny pro žáky).
- Jeden z pedagogů školy se aktivně zapojil do revize Rámcového vzdělávacího programu základního vzdělávání v oblasti informatiky.

Silné stránky

- Esteticky přívětivé prostředí vytvořené ve vzájemné spolupráci žáků a pedagogů kladně působí na vztah žáků k jimi vytvářeným hodnotám a pocitu sounáležitosti se školou.
- Respektující rovný přístup k žákům posiluje sociální a personální dovednosti.
- Promyšlené diferencované vzdělávání vzhledem ke speciálně vzdělávacím potřebám jednotlivých žáků.
- Příkladná spolupráce učitelů a asistentů pedagogů v základní škole.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Absence stabilního personálního zabezpečení speciálně pedagogického centra psychologem.

- Značně opotřebovaný (zastaralý) nábytek nekoresponduje s péčí pedagogů a žáků o estetické prostředí školy.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zabezpečit speciálně pedagogické centrum stálou pozicí psychologa.
- Obnovovat průběžně vybavení tříd vhodným nábytkem.
- Pokračovat v řešení vzlínající vlhkosti v budově školy.
- Vést žáky dle možností ke vzájemnému hodnocení či sebehodnocení.
- Pokračovat v diskusi s učiteli o možných změnách vedoucích ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Jmenovací dekret ředitelky školy ke dni 1. 8. 2020
2. Koncepce rozvoje základní školy na období 2022–2026
3. Školní vzdělávací program „Impuls“ platný od 1. 9. 2019, včetně dodatku č. 1
4. Školní vzdělávací program pro obor základní škola speciální platný od 1. 9. 2018
5. Školní vzdělávací program školní družiny platný od 1. 9. 2018
6. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/2023
7. Program poradenských služeb ve škole pro školní rok 2022/2023
8. Organizační řád základní školy ze dne 1. 9. 2020
9. Koncepce rozvoje speciálně pedagogického centra ze dne 10. 5. 2021
10. Zápisy z pedagogických a provozních porad ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
11. Zápisy z hospitační činnosti ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
12. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2021/2022
13. Školní matrika základní školy, školní družiny a spisová dokumentace klientů speciálně pedagogického centra vedená ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2022/2023
15. Dokumentace související se zajištěním bezpečnosti žáků při poskytování vzdělávání vedené ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
16. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám školy a zajištění školního stravování pro školní rok 2022/2023 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

.....

Mgr. Monika Hanzelková, školní
inspektorka

.....

Ing. Mgr. Hana Červenková, školní
inspektorka

.....

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní
pracovnice

.....

PaedDr. Jarmila Horová, odbornice na
speciální vzdělávání

.....

V Ostravě dne 30. května 2023